

2013. AASTA INGLISE KEELE KATSEEKSAAMI

LÜHIANALÜÜS

1. Katseeksami üldandmed

Lähtuvalt uuest õppekavast on 2014. aasta kevadel toimuv inglise keele riigieksam kahetasemeline eksam, mis mõõdab nii B1 kui B2 tasemel keeleoskust. Eksamitöös ei ole B1 ja B2 ülesanded kuidagi eristatud ning eksaminandil tuleb lahendada kõik ülesanded. Uus inglise keele riigieksam koosneb kirjalikust osast (kirjutamine, kuulamine, lugemine) ja suulisest osast (rääkimine) ning eksaminandi pädevusi mõõdetakse nelja osaoskuse kaudu.

9. aprillil 2013. aastal viidi läbi katseeksam, mis sisaldas ainult kuulumis- ja lugemisosa ülesandeid, sest suulise osa uut formaati katsetati eraldi ning eksami kirjutamisosa jääb esialgu samaks.

Eksamiosa	Ülesannete arv	Üksikküsimuste arv	Kestus	Maksimumpunktid
Kuulamine	5	42	45 min	42
Lugemine	7	60	90 min	50

Tabel 1. 2013. a inglise keele katseeksami ülesehitus

Katseeksamist võttis osa 40 kooli üle Eesti. Kokku tegi katseeksamit umbes 3700 õpilast. Käesolev analüüs koostati valimisse kuulunud 1014 õpilase tööde põhjal. 50% valimist moodustasid 11. klassi õpilased ja 50% olid abiturientid. Katseeksami keskmine sooritusprotsent oli 66 ning keskmine tulemus 60,9 punkti. Tööde analüüs näitas, et kõrgeim tulemus oli 92 punkti ja madalaim 8 punkti. Standardhälve oli 18,5.

Vaadeldes eksamitulemusi sugude lõikes (tabel 2), on näha, et õpilaste hulgas oli 49% noormehi ja 51% neide.

Sugu	Arv	Keskmine tulemus	Sooritusprotsent	Madalaim tulemus	Kõrgeim tulemus	St. hälve
Mees	501	63,4	69%	8	92	17,4
Naine	513	58,4	63%	10	91	19,1
Kokku	1014	60,9	66%	8	92	18,5

Tabel 2. Tulemuste jagunemine sooti

Tabelist on näha, et sarnaselt riigieksamile sooritasid noormehed katseeksami neidudest veidi paremini: noormeeste keskmine sooritusprotsent oli 69 ja neidudel 63.

Tabel 3 annab ülevaate 11. ja 12. klassi õpilaste tulemustest.

	Arv	Keskmine tulemus punktides	Sooritusprotsent	Madalaim tulemus	Kõrgeim tulemus	St. hälve
11. klass	505	56,9	62%	8	92	18,8
12. klass	509	64,8	70%	10	91	17,2
Kokku	1014	60,9	66%	8	92	18,5

Tabel 3. Katseeksami tulemused klassiti

Tabelist on väga selgelt näha, et abituriendid said tunduvalt kõrgemaid tulemusi (sooritusprotsent 70) kui 11. klassi õpilased (sooritusprotsent 62), mis on ka igati loogiline, sest esimesed on inglise keelt kauem õppinud.

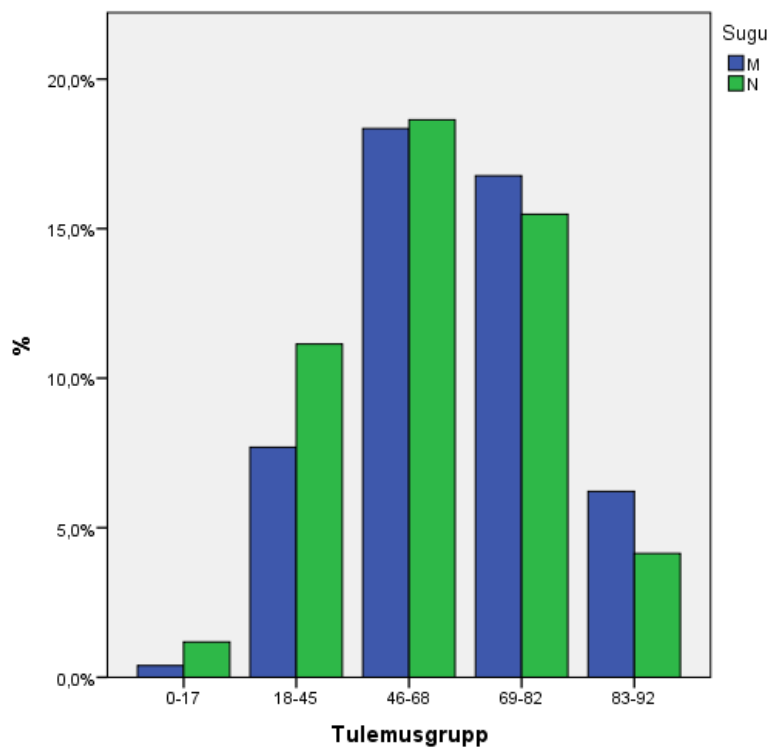
Tabelis 4 tuuakse välja tulemuste jagunemine sooti ning üldiselt.

Tulemus punktides	Tulemus protsentides	Mehed	Naised	Kokku
0–17	0–19	1%	2%	2%
18–45	20–49	16%	22%	19%
46–68	50–74	37%	37%	37%
69–82	75–89	34%	31%	32%
83–92	90–100	13%	8%	10%

Tabel 4. Tulemuste jagunemine

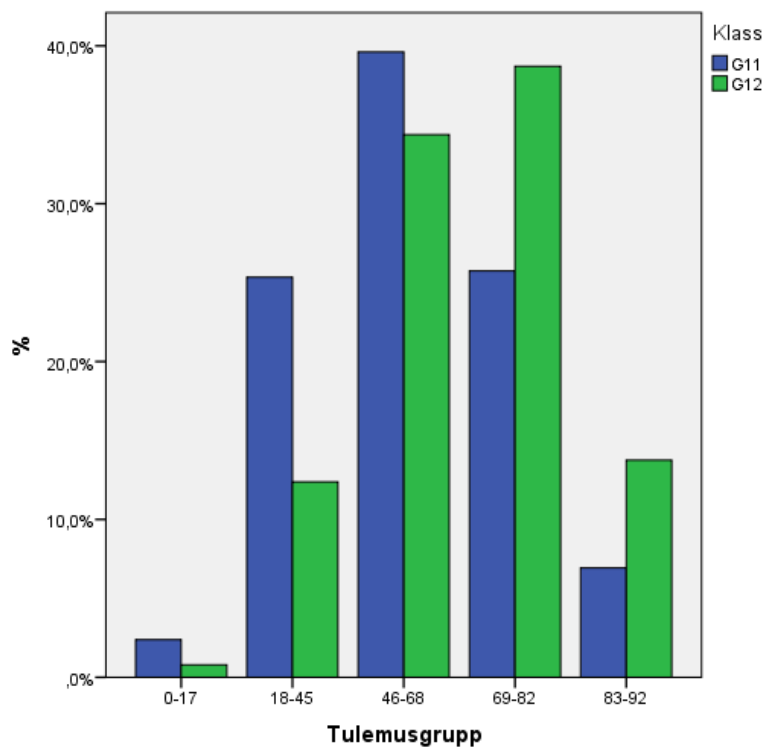
Tabelist on näha, et suurema osa eksaminandide sooritusprotsent jäi 50 ja 89 vahele. 10% õpilastest saavutas suurepärase tulemuse ning 2% õpilaste sooritusprotsent jäi alla 20. Tabelist on näha, et sarnaselt riigieksamile olid noormeeste tulemused üldiselt paremad kui neidudel.

Graafik 1 illustreerib tulemuste jagunemist sooti.

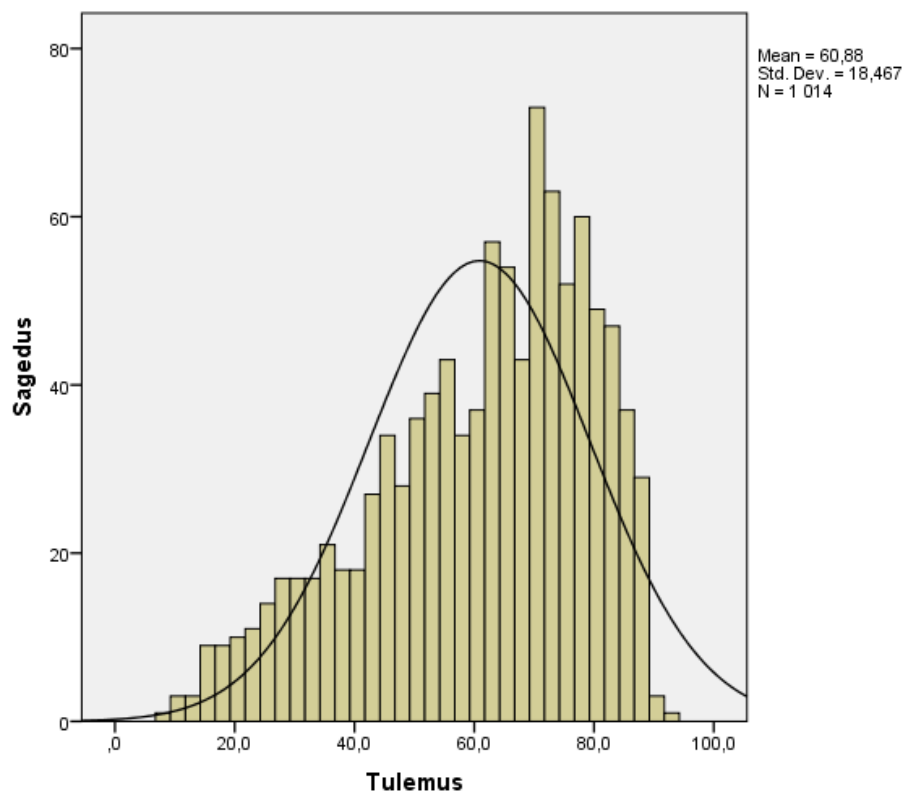
Graafik 1. Tulemuste jagunemine sooti

Graafikus 2 tuuakse välja tulemuste jagunemine vastavalt sellele, kas tegemist oli 11. või 12. klassi õpilastega.

Graafik 2. Tulemuste jagunemine klassiti

Graafik 3 annab üldise ülevaate katseeksami tulemuste üldisest jagunemisest.

Graafik 3. Tulemuste jaotus

Graafiku põhjal võib väita, et katsetöös sisalduvad ülesanded olid antud valimile sobiva raskusastmega ning päris suurele osale valimist pigem isegi lihtsad.

2. Katseeksami osade analüüs

Järgnevalt vaatame katseeksami tulemusi eksamitöö osade kaupa, et teha kindlaks, millised ülesanded valmistasid õpilastele raskusi, millised mitte. Tabel 5 annab ülevaate eksami eri osade tulemuste kohta.

Osa	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinimum	Maksimum	St. hälve
Kuulamine	27,55	66%	0	42	9,45
Lugemine	33,32	67%	3,5	50	9,94

Tabel 5. Eksamiosad võrdluses

Tabelist selgub, et mõlemad eksamiosad olid suhteliselt sarnase raskusastmega. Kuulamisosas oli madalaim tulemus 0, lugemisosas aga 3,5 punkti. Mõlema osa puhul oli õpilasi, kes saavutasid maksimumtulemuse.

2.1 Kuulamisosa (*Listening comprehension*)

Katseeksami kuulamisosa koosnes viiest ülesandest ja 42 üksikküsimusest. Kuulamisosa täitmiseks oli eksaminandidel aega 45 minutit, mis on kümme minutit pikem kui senise riigieksami kuulamisosa lahendamiseks antud aeg. Esimest kuulamisteksti kuulati üks kord, kõiki teisi kaks korda. Kõik kuulamistekstid olid autentsed, eksami jaoks loeti sisse ainult tööjuhised.

Esimeses ülesandes (9 üksikküsimust) pidi kuulatud teksti põhjal täitma etteantud kokkuvõtvas tekstis lünki (*gap filling*). Tegemist oli dialoogilise tekstiga, kus ameeriklasest rahukorpuslane rääkis oma töökogemusest Aafrikas. Tegemist oli B1 tasemel ülesandega ning autentsuse lisamiseks ning sarnaselt mitmetel rahvusvaheliselt tunnustatud võõrkeelee testidel praktiseeritule kuulati dialoogi ainult üks kord. Teine ülesanne (7 üksikküsimust) koosnes lühikestest uudislõikudest ja eksaminandidel tuli kuuldu põhjal iga uudislõik õige pealkirjaga kokku sobitada (*matching*). Antud ülesandetüüp on varasematelt riigieksamitel tuttav.

Kolmandas ülesandes (10 üksikküsimust) kuulati dialoogi, kus räägiti eksamiteks valmistumisest ning õpilastel tuli jällegi lünki täita. Neljas ülesanne (7 üksikküsimust) oli sobitusülesanne, kus eksaminandidel tuli sobitada kokandussaadete sissejuhatusi etteantud teemadega. Viimasena pidid õpilased tegema valikvastustega ülesande (9 üksikküsimust). Kuulati dialoogi Wikipedia asutaja Jimmy Walesiga ning õpilased pidid igale küsimusele valima etteantud kolmest valikvastusest õige variandi (*multiple choice*). Kuulamisosa hinnati objektiivselt ning iga üksikküsimuse kaal oli 1 punkt. Maksimaalselt andis kuulamisosa seega kokku 42 punkti.

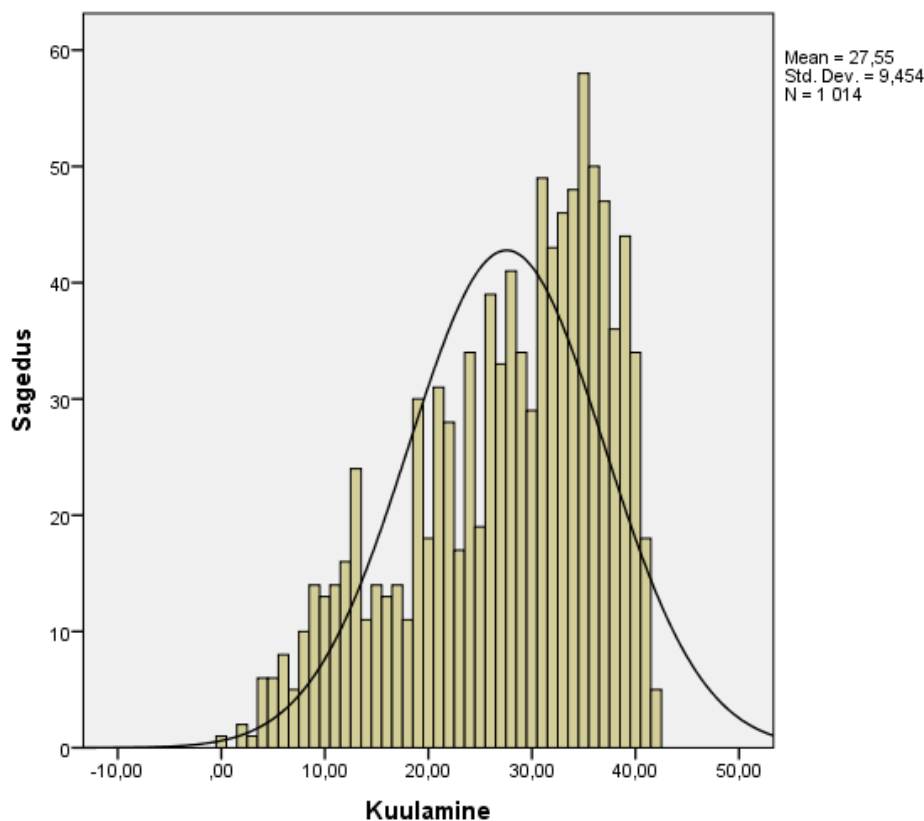
Kuulamisosa keskmine sooritusprotsent oli 66. Tabelis 6 tuuakse välja kuulamisosa tulemused ülesannete kaupa.

Kuulamisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Ülesanne 1	5,27	59%	0	9	2,60
Ülesanne 2	5,06	72%	0	7	2,06
Ülesanne 3	6,12	61%	0	10	2,69
Ülesanne 4	4,51	64%	0	7	1,89
Ülesanne 5	6,59	73%	0	9	2,21

Tabel 6. Kuulamisosa tulemused ülesannete kaupa

Ehkki esimene ülesanne oli madalamal ehk B1 tasemel, oli selle ülesande sooritusprotsent (59) kuulamisosa ülesannetest kõige madalam. Ilmselt peitus põhjus selles, et õpilased on harjunud kuulamisülesannete salvestisi kaks korda kuulama. Kuna elus tuleb tihti ette situatsioone, kus kuuldut ei ole võimalik teist korda kuulata, on edasipidi eksamil üks B1 ülesanne, mida kuulatakse vaid üks kord. Ka on tabelist näha, et õpilastele valmistasid veidi raskusi kuulamisosa kolmas ja neljas ülesanne, mille sooritusprotsendid olid vastavalt 61 ja 64. Kuulamisosa teine ja viies ülesanne polnud tulemuste põhjal õpilaste jaoks kuigi rasked (sooritusprotsendid vastavalt 72 ja 73). Ilmselt tulenevad antud ülesannete suhteliselt kõrged sooritusprotsendid sellest, et mõlemad ülesandetüübid on varasematelt eksamitelt hästi tuttavad.

Graafik 4 illustreerib kuulamisosa tulemuste üldist jagunemist.

Graafik 4. Kuulamisosa tulemuste jagunemine

Nii graafik 4 kui kuulamisosa keskmine sooritusprotsent (66) näitavad, et kuulamisosa oli suure osa õpilaste jaoks võrdlemisi lihtne.

Tabel 7 annab ülevaate kuulamisosa tulemuste jagunemisest noormeeste ja neidude vahel.

Sugu	Arv	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Mees	501	28,94	69%	0	42	8,93
Naine	513	26,2	62%	2	42	9,76
Kokku	1014	27,55	66%	0	42	9,45

Tabel 7. Kuulamisosa tulemused sooti

Tabelist on näha, et meesoost eksaminandide kuulamisosa keskmine tulemus oli kõrgem kui naissoost eksaminandidel (sooritusprotsendid vastavalt 69 ja 62). Ka senine riigieksamite statistika on näidanud, et noormehed saavad üldiselt kuulamisosas paremaid tulemusi kui neiud.

Tabel 8 annab eraldi ülevaate 11. ja 12. klasside õpilaste tulemustest.

Klass	Arv	Arv %	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
11. klass	505	50%	25,72	61%	0	42	9,8
12. klass	509	50%	29,37	70%	2	42	8,74
Kokku	1014	100%	27,55	66%	0	42	9,45

Tabel 8. Kuulamisosa tulemused klassiti

Jällegi on selgelt näha, et abiturientid tegid kuulamisosa tunduvalt paremini kui 11. klassi õpilased (sooritusprotsendid vastavalt 70 ja 61). Kahtlemata olid abiturientid enne katseksamit riigieksamiks rohkem valmistunud ning harjunud faktiga, et eksamil tuleb üsna pikalt ja keskendunult kuulata.

2.2 Lugemisosa (*Reading comprehension*)

Katseeksami lugemisosas tuli lugeda kaks lühemat ja neli pikemat teksti ning sooritada nende juurde kuuluvad seitse ülesannet. Üksikküsimuste arv lugemisosas oli 60 ning kokku oli antud osa eest võimalik saada 50 punkti. Ülesannete täitmiseks oli õpilastel aega 90 minutit. Tekstide kogupikkus oli ca 2400 sõna. Erinevalt varasematest riigieksamitest ei olnud katseksamil eraldi keelestruktuuride osa ning kahe lühema ülesandega mõõdeti lisaks lugemisoskusele ka grammatilist korrektsust ja üldist sõnavara kasutusoskust.

Kõik katseksamil kasutatud ülesandetüübid olid varasematel riigieksamil korduvalt esinenud. Esimeses ülesandes (*multiple choice*) tuli õpilasel lugeda teksti hularõnga ajaloost

ning valida nelja etteantud valiku hulgast tekstis olevatesse lünkadesse õige sõna või fraas. Ülesanne koosnes 10 üksikküsimusest ning andis maksimaalselt 5 punkti. Teine ülesanne oli psühholoogiateemaline ning rääkis muusikapaladest, mis jäävad mällu pikemaks ajaks. Ülesandes oli 8 valikvastustega üksikküsimust (*multiple choice*) ning see andis maksimaalselt 8 punkti. Kolmandas ülesandes olid lühitekstid Londonis paiknevate muuseumite kohta ning õpilastel tuli sobitada lühitekstid väidetega (*multiple matching*). Ülesanne andis maksimaalselt 8 punkti. Neljandaks oli sõnamoodustusülesanne (*word formation*), mille täitmiseks tuli lugeda teksti reklaamide analüüsimise kohta ning moodustada teksti põhjal lünka sobivad sõnad. Ülesanne koosnes 10 üksikküsimusest ning andis maksimaalselt 5 punkti.

Viienda ülesande tekstis räägiti sellest, milliseid pingutusi hotelliomanikud teevad, et oma hotelle keskkonnasõbralikumaks muuta. Teksti põhjal tuli lahendada kaks ülesannet, mis olid mõlemad sobitamisülesanded (*multiple matching*). Esiteks tuli õpilasel sobitada eemaldatud lauseosad tagasi teksti, teiseks leida tekstis kasutatud sõnadele sobivad definitsioonid. Ülesanne 5.1 koosnes 9 üksikküsimusest. Ülesandes 5.2 oli üksikküsimusi 7. Iga õige vastuse eest anti üks punkt. Viimases ülesandes olid antud viie inimese arvamused selles kohta, kas noored peaksid pärast gümnaasiumi lõpetamist edasiõppimise asemel ühe vaheaasta võtma või mitte. Jällegi oli tegemist sobitamisülesandega, kus tuli sobitada väiteid tekstidega. Ülesanne koosnes 8 üksikküsimusest.

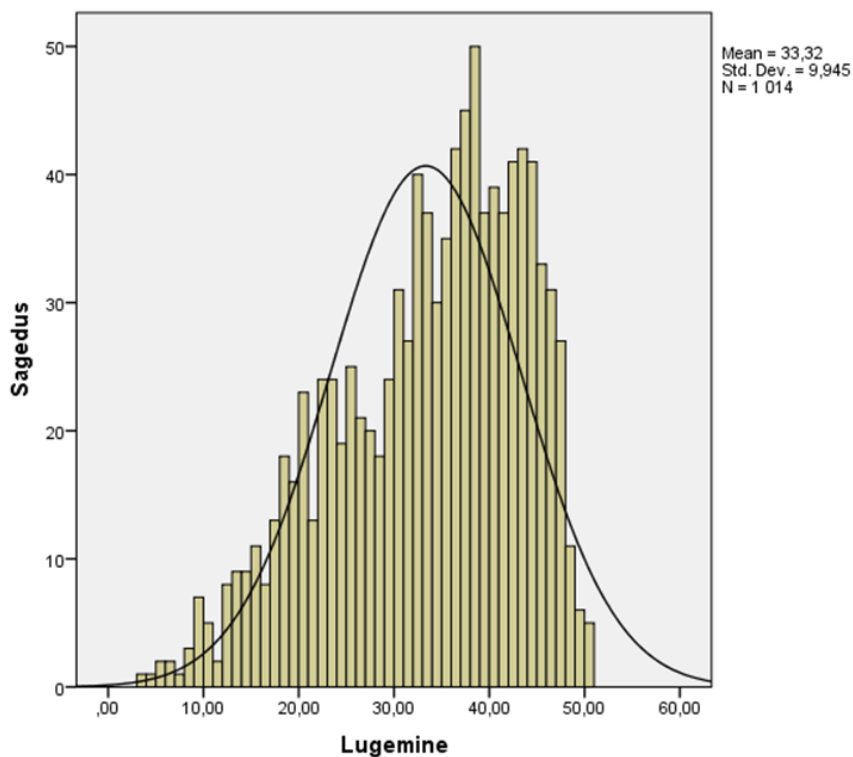
Lugemisosa keskmine sooritusprotsent oli 67. Tabel 9 annab ülevaate lugemisosa tulemustest ülesannete kaupa.

Lugemisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinimum	Maksimum	St. hälve
Ülesanne 1	3,5197	70%	0	5	1,13
Ülesanne 2	5,788	72%	0	8	1,68
Ülesanne 3	6,0602	76%	0	8	1,83
Ülesanne 4	2,7012	54%	0	5	1,14
Ülesanne 5.1	6,1834	69%	0	9	2,59
Ülesanne 5.2	3,8787	55%	0	7	2,06
Ülesanne 6	5,1923	65%	0	8	2,01

Tabel 9. Lugemisosa tulemused ülesannete kaupa

Tabelist selgub, et kõige raskemaks osutus 4. ülesanne (sõnamoodustus), mille sooritusprotsent oli 54. Ka valmistas õpilastele raskusi sõnade ja definitsioonide sobitamine ülesandes 5.2 (sooritusprotsent 55). Kõige lihtsam oli kolmas ülesanne, kus sobitati väiteid ja muuseumite tutvustusi (sooritusprotsent 76).

Graafik 5 illustreerib lugemisosa tulemuste jaotust.

Graafik 5. Lugemisosa tulemuste jagunemine

Nii graafik kui lugemisosa võrdlemisi kõrge keskmine sooritusprotsent (67) näitavad, et ülesanded olid antud sihtrühmale igati sobival tasemel.

Tabelis 10 on ülevaade lugemisosa tulemuste jagunemisest noormeeste ja neidude vahel.

Sugu	Arv	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Mees	501	34,47	69%	4	50	9,52
Naine	513	32,2	64%	3,5	50	10,23
Kokku	1014	33,32	67%	3,5	50	9,94

Tabel 10. Lugemisosa tulemused sooti

Nagu riigieksami puhul tegid ka katseeksamil noormehed lugemisülesandeid veidi paremini kui neiud (sooritusprotsendid vastavalt 69 ja 64).

Tabelis 11 on näha tulemused vastavalt sellele, kas tegemist oli 11. või 12. klassi õpilastega.

Klass	Arv	Arv %	Keskmine	Sooritus %	Miinimum	Maksimum	St. hälve
11. klass	505	50%	31,17	62%	3,5	50	10,06
12. klass	509	50%	35,46	71%	4	50	9,36
Kokku	1014	100%	33,32	67%	3,5	50	9,94

Tabel 11. Lugemisosa tulemused klassiti

Ka lugemisosa puhul tuleb selgelt välja, et abiturientide lugemisosa keskmine tulemus oli tunduvalt kõrgem kui 11. klassi õpilaste oma (sooritusprotsendid vastavalt 71 ja 62), mis on jällegi igati loogiline.

3. Õpetajate tagasiside

Kokku andis katseeksami kohta tagasisidet 42 õpetajat ning üldiselt oli tagasiside positiivne. Arvati, et eksam pakkus igal tasemel õpilasele võimaluse oma oskusi näidata ning eristas hästi tugevamad õpilased nõrgematest. Korduvalt toodi välja, et nii kuulamisosa kui lugemistekstid olid huvitava ja silmaringi avardava sisuga.

Katseeksami raskusastet puudutavad kommentaarid varieerusid ühest äärmusest teise. Suurem osa õpetajatest arvas, et katseeksam oli normaalse raskusastmega ning õpilased said etteantud ajalimiidiga ülesanded rahulikult tehtud. Samas oli õpetajaid, kes kirjutasid, et eksam oli liiga lihtne, sest mitmed õpilased lõpetasid ülesannete täitmise 25 minutit enne ettenähtud aega. Ka olid vastajate hulgas mõned õpetajad, kes pidasid eksamit liiga raskeks ning arvasid, et häid tulemusi on sellisel eksamil pea võimatu saada. Viimasele väitele räägib vastu fakt, et sooritusprotsendile 75–100, mis on hea või väga hea tulemus, tegi eksami tervelt 42% õpilastest.

Kuulamisosa kohta toodi välja, et õpilased on harjunud kahekordse kuulamisega ning 45 minutit on liiga pikk aeg. Kuna eksam sisaldab nii B1 kui B2 tasemel ülesandeid, ei ole

võimalik senise 32 üksikküsimusega mõlemat taset mõõta. Nii tuleb kindlasti kuulamisosa senisest pikemaks teha. Loomulikult oleks võimalik 35 minuti sisse rohkem küsimusi mahutada, küll aga muutuks uus eksam siis oma raskusastmelt keerulisemaks kui senine riigieksam. Ka oleks võimalik teha viie ülesande asemel neli, kuid siis peaks igas ülesandes olema ligikaudu 10 üksikküsimust, mis on selgelt liiga palju. Pärast pikka arutelu otsustati, et kuulamisosa pikkuseks jääb 40 minutit ja esimest B1 tasemel ülesannet kuulatakse vaid üks kord, ent küsimused paigutatakse teksti nii, et õpilastel jääks piisavalt aega, et neile vastata.

Lugemisosa peeti mitmekülgseks ja huvitavaks. Mõned õpetajad olid üllatunud, et lugemisosa hõlmas ka keelestruktuuriülesandeid. Antud muudatus tuleneb uuest õppekavast, milles ei tooda grammatika ja sõnavara valdamist eraldi osaoskusena välja. Küll aga on grammatika ja sõnavara valdamine nelja osaoskusega väga tihedalt seotud ning nii sisaldab uue riigieksami lugemisosa kaht tekstil põhinevat keelestruktuuriülesannet, mida pole ilmselgelt võimalik ilma teksti lugemata lahendada.

4. Kokkuvõtteks

2013. aasta kevadel läbi viidud inglise keele katseksam oli edukas ning saadud andmed ja õpetajate tagasiside võimaldasid eksamikoostajatel teha olulisi otsuseid, mis on vajalikud uues formaadis 2014. aasta inglise keele riigieksami edukaks koostamiseks ning läbiviimiseks. Sügisel 2013 toimuvad koolitused, kus tutvustatakse uut eksamiformaati, antakse juhiseid suulise osa intervjuerimiseks ja hindamiseks ning räägitakse Euroopa Nõukogu kehtestatud keeleoskustasemetest. Viimane on kahtlemata vajalik, sest uus eksam on tihedamalt keeleoskustasemetega seotud ning uuringud ja ka katseksami tagasiside näitavad, et õpetajatel on eri tasemetest üsna erinev arusaam.